REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU

DP – 980 / 19 – 2
Zagreb, 1. kolovoza 2019.

gospodin Miro Bulj, zastupnik
mirobulj1@gmail.com

Poštovani gospodine Bulj,

Hvala Vam na Vašoj obavijesti i angažmanu u zaštiti dječjih prava i dobrobiti.

Pravobraniteljica za djecu je tijekom ove godine, kao i proteklih godina, zaprimila više prijava o mogućem ugrožavanju zdravlja djece zbog elektromagnetskog zračenja uređaja – (bazna stanica i odašiljač, trafostanica). Prijavitelji najčešće upozoravaju na postavljanje uređaja u naseljima (blizina stambenih zgrada i dječjeg vrtića), za potrebe telekomunikacijskih operatera. To je područje regulirano Zakonom o zaštiti od neionizirajućeg zračenja (Narodne novine 91/10 i 114/18) te Pravilnikom o zaštiti od elektromagnetskih polja (narodne novine 146/14 i 31/19) kao provedbenim propisom Zakona.

Neke od tih prijava su izravno upućene Ministarstvu zdravstva, a pravobraniteljici za djecu kao obavijest. U prijavama u pravilu građani ukazuju na mogući problem postavljanja telekomunikacijskih uređaja protivno odredbama Odluka predstavničkih tijela gradova i općina, ali i protivno Pravilniku o zaštiti od elektromagnetskih polja koji je donijelo Ministarstvo zdravstva. Naime, tim aktima se određuju, kao što i Vi navodite, uvjeti postavljanja uređaja, u pravilu bazne stanice teleoperatera (lokacija, visina, udaljenost od objekata u kojima borave ljudi) odnosno definiraju „područja povećane osjetljivosti" – područja koja obuhvaćaju sve otvorene i zatvorene površine koje pripadaju trajno ili privremeno naseljenim područjima (zgrade stambene i poslovne namjene, škole, dječji vrtići, bolnice, dječja igrališta i sl.).

Prijavitelje upućujemo da prijavu, moguće nepropisno postavljenog uređaja, upute građevinskoj inspekciji radi daljnjeg postupanja, kao i Hrvatskoj regulatornoj agenciji za mrežne djelatnosti (HAKOM) vezano za način provjere dozvoljene jačine zračenja elektromagnetskog polja koje pri radu uređaj stvara.

Razumljiva je zabrinutost roditelja za zdravlje djece. Naša su saznanja da je hrvatska regulativa, vezana uz zaštitu stanovništva, ograničavanjem izlaganja ljudi elektromagnetskim poljima (0 Hz-300GHz) prema službenim navodima HAKOM-a u Republici Hrvatskoj propisala i primjenjuje granične razine strože od onih u Preporuci Vijeća Europske unije 1999/519/EC. Nadalje, prema našim informacijama HAKOM redovito na području cijele RH vrši mjerenja jačine zračenja na područjima povećane osjetljivosti i do sada nisu utvrđena prekoračenja zadanih vrijednosti. No, s obzirom na protek vremena i razvoj tehnologije (vezano za ustanovljenje parametre) predložit ćemo uključivanje stručne/ekspertne ustanove

radi davanja mišljenja o ovoj problematici za područje Republike Hrvatske povezano s preuzetim direktivama EU o zaštiti od zračenja.

Smatramo kako učestalost prijava i tijekom prethodnih godina, ukazuje na potrebu za upoznavanjem javnosti sa svim okolnostima važnim za razumijevanje mogućeg ili opravdanog postojanja bojazni od elektromagnetskog zračenja u naseljenim mjestima, što bi pridonijelo razumijevanju „problema“ zaštite od elektromagnetskog zračenja. Stoga će pravobraniteljica za djecu Ministarstvu zdravstva uputiti preporuku, da na odgovarajući način upozna javnost sa svim podacima o provedbi mjera zaštite od neionizirajućeg zračenja, zračenju prirodnih izvora, a osobito o projektiranju, gradnji i uporabi izvora neionizirajućeg zračenja (baznih stanica).

Glede odredbi propisa o gradnji i izvođenju radova u prostoru (Zakon o gradnji (»Narodne novine«, broj 153/13, 20/17 i 39 /19 i Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima Narodne novine 112/17, 34/18 i 36/19), poštivanja i provedbe urbanističkih planova koje donose jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te primjene Uredbi Vlade RH (Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme Narodne novine 131/12 i 92/15), može se istaći kako nisu one dovoljno jasne i određujuće, što ostavlja prostor za moguće pristrano tumačenje i postupanje.

Naime, GUP-om je propisano gdje i pod kojim uvjetima se može postaviti građevina (bazna stanica), Pravilnikom o jednostavnim i drugim građevinama i radovima je određeno da se moraju poštovati odredbe prostornog plana, a Uredbom o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme je propisano da se „antenski prihvati“ (teleoperateri ovo čini se tumače kao baznu stanicu) ne planiraju dokumentima prostornog uređenja (urbanistički planovi). Istovremeno se obvezuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave da usklade dokumente prostornog uređenja s odredbama spomenute Uredbe, a da se do usklađenja dokumenata neposredno primjenjuje Uredba.

Pravobraniteljica za djecu će Vašu prijavu/obavijest o postavljanju bazne stanice suprotno propisima, proslijediti Državnom inspektoratu na daljnje postupanje uz zamolbu, da povratno izvijeste pravobraniteljicu o rezultatima poduzetih aktivnosti.

Od gradonačelnici grada Sinja ćemo zatražiti izvješće o praćenju poštivanja provedbe dokumenata prostornog uređenja i načina sprječavanja/uklanjanja protupropisno postavljenih jednostavnih građevina/uređaja, na području grada.

Svakako ćemo Vas obavijestiti o saznanjima i našim daljnjim postupanjima.

S poštovanjem,

REPUBLIKA HRVATSKA - PRAVOBRANITELJ ZA DJECU - ZAGREB

Zamjenica pravobraniteljice za djecu
mr.sc. Maja Gabelica Šupljika